

2. Ha békét akarsz, keresd az igazságot

A 33. Zsoltár idézetével – „Ki az az ember, aki életet óhajt és jó napokat kíván látni? Tiltsd el a nyelvedet a gonosztól, és ajkad ne szóljon csalárdságot, fordulj el a gonosztól és tedd a jót! Keresd a békét és járj utána!” (Zsolt 33,13-15) – Szent Benedek azonnal megérteti velünk, hogy a béke állandó és hűséges keresésének, mint egy tüdő két része: a boldog élet utáni vágy és az igazság keresése.

Azt mindenki könnyen felismeri, hogy boldog életre vágyik, de azt nem mindig értjük meg, hogy ez a fél tüdő nem lélegzik jól, ha az igazságkereső tüdőrészt nem működik vagy tétlen marad. Ez olyan, mintha levegő nélkül akarnánk lélegezni, avagy anélkül, hogy elfogadnánk azt, hogy szükségünk van a körülöttünk lévő levegőre ahhoz, hogy lélegezzünk.

Szent Benedek ráébreszt bennünket, hogy ha életet és örömet vagy békét akarunk lélegezni, akkor el kell fogadnunk, hogy az igazságot kell lélegeznünk.

Mit jelent ez?

Minden olyan személyes és közösségi helyzetben, ahol elveszett az öröm és a béke, sőt a Krisztusban gyökerező élet is, rájövök, hogy az igazi probléma mindig az, hogy elveszett a kapcsolat az igazsággal, elveszett az igazság iránti szeretet, az igazság felismerése.

Próbáljuk meg megérteni. Milyen igazságról van szó? Miért veszítjük el a kapcsolatot az igazsággal?

Ezt mindenekelőtt azért fontos megérteni, hogy ne veszítsük el az igazi békét. A tapasztalat arra tanít bennünket, hogy gyakran, amikor elveszítjük a békét, az nem elsősorban azért van, mert elvesztettük a szeretetet, hanem azzal kezdődik, hogy elveszítjük az igazságot, az igazságot Istenről, másokról és önmagunkról.

A kígyó ugyanis hazugságokkal tette tönkre az ember szeretetkapcsolatát Istennel, a hazugságot használva rontotta meg az igazságot Isten és Ádám és Éva között:

„A kígyó ravaszabb volt a föld minden állatánál, amit az Úristen teremtett. Ezt mondta az asszonynak: »Valóban mondta Isten, hogy nem ehettek a kert valamennyi fájáról?« Az asszony így válaszolt a kígyónak: »A kert fájának gyümölcséből ehetünk. Isten csak a kert közepén álló fa gyümölcséről mondta: Ne egyetek belőle, ne érintsétek, nehogy meghaljatok.« Erre a kígyó így beszélt az asszonyhoz: »Semmi esetre sem fogtok meghalni. Isten jól tudja, hogy amely napon abból esztek, szemetek felnyílik, olyanok lesztek, mint az istenek, akik ismerik a jót és a rosszat.«” (Ter 3,1-5)

Éva maga, a bűn után, felismeri: »A kígyó vezetett félre« (Ter 3,13).

Megértjük tehát, hogy a figyelmeztetés, amelyet a Regula a 33. Zsoltárból vesz át: „Tiltsd el a nyelvedet a gonosztól, és ajkad ne szóljon csalárdságot” – mély gyökerekkel rendelkezik, vagy inkább arra hív bennünket, hogy keressük meg a gyökereit annak, ami rombolja az egységet és a békét bennünk és köztünk.

Emlékeztet bennünket arra, hogy így vagy úgy, de mindig lehetséges, hogy megtévesszen bennünket a kígyó, aki kezdettől fogva arra törekszik, hogy hazugságok sugalmazásával lerombolja a közösséget Istennel, és a közösséget egymás között, és arra készíti bennünket, hogy hazugságokat közvetítsünk egymás felé. Amikor Éva felajánlotta Ádámnak a tiltott gyümölcsöt, úgy tette ezt, hogy átadta neki az Istenről és önmagukról szóló hazugságot, amelyet a kígyótól elfogadott.

Azóta az emberiség elvesztette a békét, mert a hazugságok lerombolják a testvéri szeretetet. Káin is megölte testvérét, Ábelt, mert hagyta, hogy az a hazug gondolat vegyen erőt rajta, hogy Isten nem szereti őt úgy, mint Ábelt. A testvérek közötti féltékenység mindig a hazugság gyümölcse, ami visszavezet minket az első hazugsághoz, melyet a kígyó mondott Évának, melyet így fejezhetnénk ki: „Isten nem igazán szeret titeket. Isten nem akarja, hogy olyanná váljatok, mint Ő. Isten féltékeny rátok. Istennek vannak titkai, melyeket csak magának akar megtartani, hogy uralkodjon rajtatok.” Röviden, a kígyó nagy hazugsága az őszülőknek ez volt: „Isten nem Atya!”. És ebből az alapvető hazugságból szükségszerűen következik egy másik: „Mi nem vagyunk testvérek!”.

De ha a testvéri közösségben a béke eléréséhez szükséges az igazságot választani, akkor fontos megértenünk, hogy mi az igazság. Amikor Pilátus feltette Jézusnak híres kérdését, anélkül, hogy megvárta volna a választ: „Mi az igazság?” (Jn 18,38), nem vette észre, hogy Jézus már válaszolt neki.

„Pilátus erre megkérdezte: »Tehát király vagy te?« Jézus azt felelte: »Te mondod, hogy király vagyok. Arra születtem és azért jöttem a világba, hogy tanúságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat a szavamra. «Pilátus erre így szólt: »Mi az igazság?« (Jn 18,37-38)

Pilátus nem értette meg, vagy nem akarta megérteni, hogy az igazságot Jézus mondja el nekünk, hogy az igazság immár Krisztus, Isten megtestesült Igéje, aki szól hozzánk. Krisztus szava számunkra és mindenki számára immár a teljes igazság, minden és mindenki igazsága.

Jézus azt mondja, hogy éppen azért jött a világra, hogy „tanúságot tegyen az igazságról”. Fel van kínálva nekünk az ő tanúságtételében, és megmutatja magát nekünk Őbenne és őáltala Isten végtelen igazsága, az emberről szóló minden igazsággal együtt.

Mit jelent mindez? Azt, hogy csak akkor fogadjuk be az igazságot, ha hiszünk Jézus tanúságtételének. Mit jelent hinni egy tanúságtételnek? Azt jelenti, hogy bízunk abban, hogy amit a tanú elmond nekünk, az igaz. Az igazság a Jézus Krisztusba vetett bizalom, a belé vetett hit kérdése. Pilátus nem fogadta be az igazságot, mert nem fogadta bizalommal Jézust és az ő szavát. Továbbra is kételkedett benne. Félt, hogy amit Jézus mond, az igaz, de nem akart inkább rá hallgatni, mint a zsidók tömegének kiabálására, akik hazugságokat kiabáltak róla, és azt követelték, hogy feszítse őt keresztre.

De tekintsünk el Pilátustól, aki pogány volt, és gondoljunk magunkra. Megkérdezhetjük magunktól: valóban meg vagyunk-e győződve arról, hogy számunkra az az igazság, amit Jézus mond, az ő tanúságtétele az Atyáról? És ha igen, akkor valóban hallgatunk-e Jézusra, valóban hallgatunk-e az evangéliumra, hogy befogadjuk az igazságot és benne éljünk?

Nyilvánvaló, egyértelmű kérdéseknek tűnnek, és mégis, ha őszinték vagyunk, be kell ismernünk, hogy nem mindig alázatosan és figyelmesen, az igazságra szomjazva hallgatjuk Jézust.

Gyakran, ha a személyes életünket vagy a közösségek problémáit nézzük, be kell látnunk, hogy nem Jézusra, nem az evangéliumra, hanem másra hallgatunk. A kígyóra, az ördögre, vagyis a "megosztóra", a kísértőre hallgatunk, aki elcsábít vagy bezár minket olyan ügyekbe, vágjakba, szenvedélyekbe, amelyeknek semmi közük Isten Országához, amit Krisztus hirdetett és elhozott a világba. Gyakran jobban lekötnek minket egyéni gondjaink, nem Krisztusé, nem a közösségé, nem a Rendé és nem az egyházé.

Ez a kísértés mindig jelen volt az egyházban, már Jézus első tanítványai között is. Jézussal voltak, órákon át hallgatták, ahogy beszélt, fáradhatatlanul hirdette az evangéliumot. Hallgatták az evangélium magyarázatait, például a példabeszédekét, melyeket kifejezetten nekik magyarázott. Hallották Őt, de sokszor mintha nem hallották volna meg, mintha nem figyeltek volna oda. Mert közvetlenül utána még mindig úgy éltek, mint korábban, a régi kísértésektől indítva, mintha nem is nekik beszélt volna Jézus.

Látniuk kellett őt meghalni és feltámadni, aztán meg kellett tapasztalniuk a Pünkösdöt, hogy rájöjjenek: az Igazság egyedül Krisztus szava és tanúságtétele, ezért kell a legjobban arra figyelniük. Az Újszövetség ebből a meggyőződésből született, mely Jézus halála, feltámadása és mennybemenetele után elkápráztatta az apostolokat. A Szentlélek pünkösd-i ajándéka azért jött, hogy megerősítse és megpecsételje ezt a felismerést, amely az Egyház egész hagyományának magjává és forrásává lett.